

2020

SANSKRIT — GENERAL

Paper : DSE-1

(Philosophy, Religion and Culture in Sanskrit Tradition)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Day 1

Section - A

Unit - I

(Marks : 10)

1. अधोलिखितेषु यथामति पञ्चप्रश्नाः समाधेयां (संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च)। 2×5
- (a) “मे युक्ततमा मताः” — कोऽत्र वक्ता? के वा “युक्ततमाः”?
- (b) ‘अस्तेयम्’ — इत्यस्य कोऽर्थः?
- (c) “सर्वारम्भपरित्यागी यो मद्भक्तः” — इत्यत्र “सर्वारम्भपरित्यागी” इति पदस्य तात्पर्यम् अतिसंक्षेपेण उल्लिख्यताम्।
- (d) “कूटस्थमचलं घ्रुवम्” — इत्यत्र “कूटस्थम्” इति पदस्य कोऽर्थः?
- (e) सिद्धिप्राप्तेः असमर्थानां अभ्यासेऽपि उपायः उल्लिख्यताम्।
- (f) “अद्वेष्टा सर्वभूतानां _____ एव च” — इत्यत्र रिक्तस्थानं पूरयितव्यम्।
- (g) “_____ समः सङ्गविवर्जितः” — अत्र शून्यस्थानं पूरयितव्यम्।

Unit - III

(Marks : 10)

2. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं लेखनीयम्। 10
- (a) दैवप्रभावस्य पुरुषकारस्य च वैशिष्ट्यं सनातनधर्ममतानुसृत्य आलोच्यताम्।
- (b) सञ्चितादीनां त्रिविधकर्मणां गुरुत्वं विविच्य पुरुषस्य जीवने तेषां प्रभावः लेखनीयः।

अथवा

3. अधोलिखितेषु यथेच्छं विषयद्वयमवलम्ब्य टीका कार्या। 5×2
- (a) अदृष्टः, (b) प्रारब्धकर्म, (c) क्रियमाणकर्म

Please Turn Over

Section - B

Unit - II

(Marks : 15)

4. निम्नलिखितेषु यथामति विषयत्रयम् अवलम्ब्य टीका लेखनीया (एतेषु न्यूनतया द्वयोः उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च लेखनीयम्)। 5×3
- (a) पुरुषार्थचतुष्टयम्,
(b) सामान्यधर्मः,
(c) अहिंसादयादानमित्यादीनां प्रयोजनम्,
(d) कर्मविपाकः,
(e) आश्रमधर्मः।

Section - C

Unit - I

(Marks : 15)

5. अधोलिखितेषु यथेच्छं विषयत्रयम् अवलम्ब्य टीका लेखनीया (एतेषु न्यूनतः कस्यैकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च लेखनीयम्)। 5×3
- (a) कर्मयोगः,
(b) स्थितप्रज्ञः,
(c) निष्कामकर्म,
(d) कामस्य वैरित्वम्।

Unit - II

(Marks : 15)

6. अधोलिखितेषु यथामति विषयत्रयमवलम्ब्य टीका कार्या (एतेषु न्यूनतया कस्यैकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च लेखनीयम्)। 5×3
- (a) सत्त्वगुणः,
(b) तमस्तु अज्ञानजम्,
(c) अष्टधा भिन्ना प्रकृतिः,
(d) गुणकर्मणोः सम्बन्धः,
(e) रजोगुणस्य स्वरूपम्।